

триметазидину для забезпечення ефективності та безпеки лікування стенокардії, а також належного комплаєнсу пацієнта.

АКТУАЛЬНІ АСПЕКТИ ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ ОПІКИ ПРИ ВІДПУСКУ З АПТЕКИ АЦЕТИЛСАЛІЦИЛОВОЇ КИСЛОТИ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ COVID-19

Безугла Н.П., Сахарова Т.С.

Національний фармацевтичний університет, Харків, Україна

clinpharm@nuph.edu.ua

Вступ. Ацетилсаліцилову кислоту (АСК) застосовують у широкій медичній практиці вже понад сто років. За цей час змінились й поглибились уявлення про механізм її фармакологічної дії, який обумовлений пригнічувальним впливом на відомі ізоформи ферменту циклооксигенази (ЦОГ). Інгібування ЦОГ-2 обумовлює протизапальний, жарознижувальний, анальгетичний ефекти, тому на сьогодні поширеним є використання АСК в якості симптоматичної терапії при ГРВІ та інших патологічних станах, які супроводжуються лихоманкою та запаленням. Антиагрегант дія АСК (у малих дозах 75-125 мг на добу) полягає у незворотньому пригніченні ЦОГ-1, унаслідок чого обмежується синтез тромбоксану А₂ тромбоцитами. Завдяки цьому на сьогодні АСК більш популярна як антитромботичний лікарський засіб (ЛЗ). Останнє привернуло увагу науковців до АСК як ЛЗ для попередження гіперкоагуляції, яка розвивається при ураженні SARS-CoV-2. Пацієнти на коронавірусну хворобу піддаються більш високому ризику утворення тромбів через гіперреактивацію тромбоцитів, в тому числі, в умовах розвитку гострого респіраторного дистрес-синдрому. Втім на сьогодні однозначної відповіді щодо доцільності та необхідності застосування АСК при симптоматичному лікуванні COVID-19 є дискусійним, оскільки відповідна доказова база відсутня, хоча клінічні дослідження ще продовжуються в США, Великій Британії, Ізраїлі та інших. Однак непідтверджена інформація щодо ефективності АСК при лікуванні COVID-19, яку отримують споживачі ліків з різних медіа-джерел, зокрема мережі Internet, є підставою для необґрунтованого поширення її невинновданого застосування в рамках самолікування. Крім того, ситуація погіршується недостатністю знань населення щодо питань безпеки / небезпеки АСК, а також доступністю через належність цього ЛЗ до категорії безрецептурних ліків.

Мета дослідження. Удосконалення фармацевтичної опіки при відпуску з аптеки АСК при відповідальному самолікуванні за умов пандемії COVID-19 та розробка методології диференційованого вибору ЛЗ, що містять АСК.

Матеріали та методи. В роботі використано метод системного аналізу та логічного узагальнення інформації (інформаційний пошук та літературний огляд актуальних літературних джерел, в тому числі чинних протоколів надання медичної допомоги при лікуванні COVID-19).

Отримані результати. Аналіз чинних протоколів надання медичної допомоги показав, що препаратами вибору для симптоматичного лікування проявів коронавірусної інфекції є парацетамол та ібупрофен. Застосування АСК та «популярного» в Україні метамізолу натрію з цією метою є неприйнятним. Підставами для обмеження застосування АСК як засобу симптоматичної терапії коронавірусної хвороби є питання його безпеки. По-перше, наявність низки протипоказань до його застосування: пептична виразка шлунку та 12-палої кишки, НПЗЗ-гастропатія в анамнезі, коагулопатії, «аспіринова» бронхіальна астма, серцева, ниркова

та печінкова недостатність, супутня терапія цитостатиками, антикоагулянтами, дитячий вік, вагітність та лактація та інші. По-друге, побічні ефекти (ПЕ) АСК є системними та проявляються ураженням різних органів: НПЗЗ-гастропатія, геморагії, гіперчутливість, ураження нирок та печінки, гіпоглікемія, явища «саліцилізму» тощо. АСК на тлі вірусної інфекції у дітей може викликати синдром Рея – небезпечний стан, при якому виникає гостра печінкова недостатність і гіпераммоніємія, який супроводжується використанням летальних випадків. Окремо необхідно наголосити про феномен «резистентності до АСК», який може призводити до втрати антитромбоцитарного ефекту та збільшення ймовірності атеротромботичних подій. Окрім того є дані, що АСК створює умови для проникнення коронавірусу в легені, що прискорює розвиток пневмонії. Незважаючи на те, що більшість ПЕ АСК при цьому є дозозалежними, їх розвиток можливий і при її безконтрольному та тривалому застосуванні. На сьогодні спостерігається збільшення попиту населення саме на низькодозовані ЛЗ, що містять АСК, під впливом хибної інформації про її ефективність щодо попередження тромботичних ускладнень при COVID-19. Тому нагальним завданням провізора (фармацевта) є робота щодо попередження необґрунтованого застосування АСК в амбулаторних умовах при пандемії. Диференційований підхід до вибору АСК за наявності запиту має бути алгоритмізований та включати серед інших таке: з'ясування мети придбання ЛЗ, виокремлення групи ризику (діти, вагітні тощо), рекомендації з вибору дози відповідно до мети лікування, лікарської форми, визначення тривалості застосування, консультування з умов раціонального поєднання з їжею, іншими ЛЗ тощо.

Висновки. Удосконалення фармацевтичної опіки при відпуску з аптеки ЛЗ, що містять АСК, є прикладом оперативного реагування на виклики часу (пандемія COVID-19). Підвищення інформованості провізорів (фармацевтів) щодо особливостей раціонального використання ЛЗ ОТС-відпуску, споживання яких збільшилось в умовах пандемії, зокрема АСК, є своєчасним значущим внеском в систему охорони здоров'я населення України в цілому.

ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНЕ ОБГРУНТУВАННЯ ВИКОРИСТАННЯ НОВИХ ФРИГОПРОТЕКТОРІВ МЕТАБОЛІТОТРОПНОЇ ТА ПРОТИЗАПАЛЬНОЇ ДІЇ В УМОВАХ ГОСТРОГО ЗАГАЛЬНОГО ОХОЛОДЖЕННЯ (СТРЕСПРОТЕКТОРНА ДІЯ)

Бондарев Є. В.

Національний фармацевтичний університет, Харків, Україна

ev_bondarev@ukr.net

Вступ. Пріоритетним завданням сучасної медицини та фармації є покращання здоров'я населення. Темпи скорочення кількості населення в Україні одні з найвищих в Європі та складають – 0,9-1,1 % на рік. До факторів депопуляції населення України відносять низький рівень життя, погіршення стану здоров'я населення України та несприятливі екологічні впливи. До таких впливів належить саме гостра холодова травма. Саме профілактика та лікування холодкових травм впродовж багатьох сторіч залишаються актуальною проблемою медицини та фармації. Інтерес до цієї проблеми все частіше привертає увагу після численних публікацій, клінічних спостережень та лабораторних досліджень. Кількість потерпілих від переохолодження, відмороження що викликані різними причинами, велика та постійно зростає. На тлі дії холоду, в організмі людини змінюються функції ендокринної та імунної систем,